

Strategi för Kulturrådets arbete med lika rättigheter och möjligheter 2016-2018

Kulturrådet har antagit denna strategi för att bidra till att alla ska få möjlighet att delta i kulturlivet, i enlighet med de kulturpolitiska målen. I målen fastställs att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund samt att kreativitet, mångfald och konstnärlig utveckling ska prägla samhällets utveckling.

Strategin för Kulturrådets arbete med lika rättigheter och möjligheter ska i första hand vara ett stöd i arbetet med att integrera ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv samt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck. Strategin omfattar även arbetet med funktionshindersfrågor med anknytning till myndighetens verksamhetsområde.¹

Strategin omfattar Kulturrådets verksamhet med bidragsgivning och övriga främjande åtgärder, uppföljning och kommunikation. För att kunna uppnå strategins mål krävs att Kulturrådet agerar med ett rättighetsperspektiv i hela verksamheten.²

Utgångspunkter för arbetet

Sverige är enligt folkrätten skyldig att främja, skydda och tillgodose de mänskliga rättigheterna i landet med utgångspunkt i FN:s konventioner om mänskliga rättigheter. Som exempel kan nämnas FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. I artikel 27 i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna anges att *Var och en har rätt att fritt delta i samhällets kulturella liv, att njuta av konst samt att få ta del av vetenskapens framsteg och dess förmåner*. Att tillgodose detta är ett delat ansvar för myndigheter, institutioner och organisationer på internationell, nationell, regional och kommunal nivå. Kulturella rättigheter måste ses ur ett individuellt perspektiv genom rätten att delta i det konstnärliga och kulturella livet av eget intresse och på sina egna villkor.

¹ Kulturrådets arbete med att integrera ett barn- och ungdomsperspektiv framgår av Strategi för Kulturrådets arbete med kultur för barn och unga (Sty 2012:8)

² Det interna arbetet har fastställts i myndighetens *Plan för lika rättigheter och möjligheter* (GD 2014:173).

Alla människor är lika i värde och rättigheter. Skyddet mot diskriminering är en av hörnstenarna i arbetet för de mänskliga rättigheterna. Enligt den svenska diskrimineringslagen får ingen människa diskrimineras eller hindras från att utnyttja sina rättigheter på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

De kulturpolitiska målen och Kulturrådets uppdrag

De kulturpolitiska målen fastställer att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

Av Kulturrådets instruktion framgår att myndigheten ska integrera ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv samt verka för ett ökat interkulturellt utbyte och samverkan, såväl i verksamheten som inom hela kulturområdet. Myndigheten har även ett samlat ansvar för att inom verksamhetsområdet främja lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck. Kulturrådet är sektorsansvarig myndighet för funktionshinderfrågor med anknytning till myndighetens verksamhetsområde och ska inom ramen för detta ansvar vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda aktörer.

Inom ramen för regeringens satsning Jämställdhetsintegrering inom myndigheter har Kulturrådet också ett särskilt uppdrag att integrera ett jämställdhetsperspektiv i verksamheten.

Kulturrådet ska enligt sin instruktion särskilt verka för konstnärligt och kulturpolitiskt värdefull utveckling inom verksamheter som rör samiska folkets och övriga nationella minoriteters kultur.

Nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar i enlighet med Sverigesåtaganden enligt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (SÖ 2000:2) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3).³

Kulturrådet ska genom strategins mål integrera ett rättighetsperspektiv i verksamheten. Det innebär att Kulturrådet genom bidragsgivning och andra främjande åtgärder, uppföljning och kommunikation ska bidra till att

³ 2 § lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

utjämna skillnader i vem som får tillgång till och vem som kan bedriva kulturell verksamhet. Strategin ska bidra till att öka förståelsen för hur olika diskriminerande normer tenderar att samverka och synliggöra hur förutsättningarna för att söka och få bidrag från Kulturrådet skiljer sig åt.

Kulturrådets verksamhet ska främja professionell konst och kultur av hög kvalitet i enlighet med de kulturpolitiska målen. Hur kvalitetsbegreppet formuleras och används i dialog med dessa mål är centralt i hela Kulturrådets verksamhet. En viktig utgångspunkt för att nå strategins mål är att de som tillsammans bedömer kvalitet på Kulturrådet har en samlad erfarenhet av och kunskap inom de olika konstområdena. Det ska finnas en bred representation i dessa sammanhang med en strävan att spegla befolkningens sammansättning i så hög grad som möjligt. Det innebär att olika perspektiv, fler erfarenheter och berättelser bidrar till diskussioner om kvalitet vilket kan motverka att ojämlika strukturer upprätthålls av rådande normer.

Strategins mål ska särskilt beaktas i verksamhetsplanering, budgetunderlag, fördelning och uppföljning av Kulturrådets bidrag, kommunikationsplan samt i årsredovisningen.

Övergripande mål

Kulturrådet ska skapa förutsättningar för att alla, oavsett etnisk eller kulturell bakgrund, kön, könsidentitet, könsuttryck, sexuell läggning eller funktionsförmåga ska ha lika rätt och möjlighet till deltagande i, inflytande över och delaktighet i kulturlivet.

Delmål

- 1. Kulturrådet ska verka för en rättvis fördelning av makt och inflytande samt resurser oavsett etnisk eller kulturell bakgrund, kön, könsidentitet, könsuttryck, sexuell läggning eller funktionsförmåga.**

Delmål 1 uppnås genom att:

Verka för en jämn fördelning av makt och inflytande samt resurser mellan kvinnor och män i Kulturrådets bidragsgivning och genomförande av andra främjande verksamheter.

Sträva efter en rättvis fördelning av makt och inflytande samt resurser oavsett etnisk eller kulturell bakgrund, kön, könsidentitet, könsuttryck, sexuell läggning eller funktionsförmåga i Kulturrådets bidragsgivning och genomförande av andra främjande verksamheter.

Rekrytera ledamöter till jury, arbets- och referensgrupper som har god kunskap om och i de olika konstområdena och som speglar befolkningens sammansättning, i så hög grad som möjligt.

Integrera ett rättighetsperspektiv i de dokument där en analys av Kulturrådets verksamhet och/eller kulturområdet framställs.

2. Kulturrådet ska bemöta alla likvärdigt oavsett etnisk eller kulturell bakgrund, kön, könsidentitet, könsuttryck, sexuell läggning eller funktionsförmåga.

Delmål 2 uppnås genom att:

Integrera ett rättighetsperspektiv i Kulturrådets kommunikationsarbete.

Beakta frågan om jämlikt bemötande i framtagandet av samtliga texter som Kulturrådet tar fram samt i de externa arrangemang som Kulturrådet anordnar eller deltar i.

Beakta jämlikt bemötande i utformningen av Kulturrådets lokaler.

Utbilda personalen i jämlikt och jämställt bemötande.

Ha kunskap om hur människor upplever att de blir bemötta av Kulturrådet.

3. Kulturrådet ska ha god kunskap och kompetens om allas lika rättigheter och möjligheter.

Delmål 3 uppnås genom att:

Kontinuerligt utbilda styrelse, ledning, personal, ledamöter, sakkunniga i frågor som rör lika rättigheter och möjligheter.

Verka för att kunskapsutbytet i förhållande till rättighetsperspektiv ska öka inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Verka för kunskapsutbyte där det är ömsesidigt relevant.

Ha god kunskap och kompetens om metoder för att följa upp rättighetsfrågor.

Genomförande och uppföljning

De övergripande mål och delmål som slås fast i strategin ska omsättas i Kulturrådets verksamhetsplanering och följas upp i årsredovisningen.

Strategin gäller från den 1 januari 2016 till och med den 31 december 2018. Strategin ska följas upp särskilt och vid behov revideras, senast år 2019.

Ansvar för genomförande

Kulturrådets generaldirektör ansvarar för att strategin implementeras i Kulturrådets verksamhet, att övergripande mål och delmål följs upp årligen samt att strategin följs upp särskilt och revideras senast år 2019. Respektive enhetschef ansvarar för att implementeringen av strategin omsätts i de olika verksamhetsdelarna.